

A-17
19w

PIŚNIA PUBLICZNY
UCZNIÓW
Szkoły Wojewódzkiej
w S e y n a c h,

odbywać się mający dnia 25., 26. i 27. Lipca, zrana
od godziny 9. do 12., po południu od 3. do 7.

na który zaprasza

SZANOWNĄ PUBLICZNOŚĆ

JMIENIEM CAŁEGO INSTYTUTU

X. Kolumban Zagier, Rektor.

70 971.
908

w S U W A Ł K A C H,

w Drukarni FRANCISZKA ŚWIERCZEWSKIEGO, Typografa przy Kommissyi Woje-
wództwa Augustowskiego.

1827.

Biblioteki
Szkoły Wydziałowej Węchockiej
Pro

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU
Pedagogiki i Psychologii - Uniwersytetu w Białymstoku

FPP0037075

A-14

Wolno drukować.

Radca Stanu, Dyrektor Jlny Wychowania Publicznego

J. K. Szaniawski.

PORZĄDEK

Popisu sześciu Klass.

Śrzedza, dnia 25. Lipca.

Zrana.

Od godziny 9. do 10. nauka Religii i Moralności.
— 10. — 12. Język i Literatura Polska.

Po obiedzie.

Od godziny 3. do 5. Język i Literatura Łacińska.
— 5. — 6. Język Grecki.

Czwartek, dnia 26. Lipca.

Zrana.

Od godziny 9. do 10. Język Francuzki.
— 10. — 11. Język Niemiecki.
— 11. — 12. Jeografia.

Po obiedzie.

Od godziny 3. do 4. Historya Polska.
— 4. — 5. Historya Powszechna.
— 5. — 6. Historya Naturalna.

Piątek, dnia 27. Lipca.

Zrana.

Od godziny 9. do $\frac{1}{2}$. na 11. Arytmetyka.
— $\frac{1}{2}$. na 11. do 12. Geometrya.

1*

Po obiedzie.

Od godziny 3. do 5. Fizyka i Chemia.

- 5. — 6. odczytanie listy Uczniów: 1. Na promocyą zasługujących. 2. Za szczególną pilność i przykładne obyczaje, na pochałę zasługujących. Zakończy rozdanie nagrod i wyciągów z Księgi Cenzury.

EXAMEN KWALIFIKACYJNY.

Przez pierwsze dwa dni po popisie publicznym, to jest: dnia 28. i 29. Lipca, w miejscu na to przeznaczoném, i pod dozorem Professora, Uczniowie odpisywać będą na zadane sobie temata. Dnia 30. i, iesli tego potrzeba wymagać będzie, 31. Lipca, zdawać będą examen ustny.

Klasa VI. iakkolwiek nieliczna, bo tylko z 17. Uczniów złożona, miałyby może więcéy zdolnych do zdawania examinu kwalifikacyjnego, gdyby prawo do tego dawniéy służyć mogące i Uczniom pierwszo-letnim, którzyby postępem w naukach celowali, teraz samym tylko drugo-letnim nie było wyłącznie przysądzone, a to dla tego, żeby w każdym przedmiocie posiadali wiadomości znamionujące dojrzałego młodzieńca.

Oprócz udowodnionéy examinem zdatności, Uczeń wychodzący do Szkoły Głównéy iednę ieszcze koniecznie mieć powinien zaletę, to jest: czystość obyczajów i dobrych zasad Religii, świadectwem Zwierzchności Szkólnej uznana. Jakoż bez téy zalety dalszy zawód naukowy młodzieńca, nietylko żadnéy nie przyniosłby towarzystwu ludzkiemu korzyści, lecz zarozwianiem się i doskonaleniem władz duszy stawałby się niebezpiecznym i szkodliwym. Co do Uczniów pierwszo-letnich klasy VI. postanowiono od Władzy wyższéy, „aby Uczniowie klasy VI., którzyby w pierwszym roku kursu swego okazali się

opieszalými, w nadziei że w roku następnym wszystko wynagrodzą, byli uważani w drugim roku za pierwszo-letnich — a tak rok pierwszy byłby dla nich stracony.

Vitae IV. Adolescentium, qui e Schola nostra abituri, de maturitate sua ad Studia Academica examen subibunt.

1. *Franciscus Salesius Gottowt*, in pago Szylwiany, in Palatinatu Augustoviensi sito, ante bis novem annos primam lucem adspexit. Puerili aetate peracta, dein a praeceptoribus privatis, intra paterna limina primis litterarum rudimentis acceptis undecimo aetatis anno civibus primi ordinis Scholae Seynensis adscriptus est. Hic quolibet anno ad superiorem classem promovebatur, vel praemio vel laude publica ornatus. Nunc vero, cum jam finem studiis ponit, peracto legitimo cursu, de maturitate ad Studia Academica explorandum se tradit.

2. *Julianus Gottowt*, in pago Szylwiany, in Palatinatu Augustoviensi sito, ante septemdecem annos natus, primis doctrinarum rudimentis, intra paterna limina imbutus, anno 1820. litterario ludo Gymnasii Seynensis nomen dedit, primoque ordini adscriptus est. Septem anno in hac Schola peregit, saepe laudibus publicis ornatus; nunc vero legitimo cursu absoluto, Scholae valedicens, de maturitate se explorandum tradit.

3. *Lucianus Josephus Strawiński*, in pago Popieczy, in Palatinatu Augustoviensi, anno 1809. primam lucem adspexit. Primis litterarum rudimentis domi instructus, anno 1820. Scholae Seynensis civibus primae classis adscriptus, ubi septem annos moratus, semperque, vel premiis, vel laudibus publicis adornatus fuit. Finito cursu litterarum, Scholae valedicit. Jurisprudentiae se adscripturus.

4. *Leo Żyniew*, in pago Lichinicze, in Lithyania sito, ante bis decem

annos natus, primis litterarum rudimentis a privatis imbutus est magistris, dein Seynensem Scholam frequentavit, ibique a prima ad sextam usque classem pervenit. Nunc bienni cursu studiorum, ut praescriptum est, absoluto, in Universitatem abiturus, testimonium maturitatis supplex petit.

W I A D O M O Ś Ć

O WEWNĘTRZNYM STANIE SZKOŁY WOJEWÓDZKIEJ SEYNEŃSKIEJ

w roku Szkólnym 18²⁶₂₇.

Składając przed Publicznością sprawę z całorocznych swoich prac i czynności, wychowaniu naukowemu kraiowej młodzieży poświęconych; wspomnimy w dalszym ciągu wiadomości historycznej i w roku bieżącym o wewnętrznym stanie Instytutu naszego, i tym samym oddamy należny hołd Zwierzchności za opiekę, iakię sprawie oświecenia publicznego w tej okolicy Województwa Augustowskiego udziela.

Od początku roku bieżącego szkolnego, Wysoka Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poruciła ster Szkoły Seyneńskiej *X. Kolumbanowi Żagierowi*, do owego czasu Professorowi Szkoły Wojewódzkiej Płockiej, a to w miejsce *X. Chrzanowskiego*, od owej epoki i obecnie Rektora Szkoły Wojewódzkiej Łomżyńskiej. Po różnych zmianach swoich, Szkoła Seyneńska zostaje drugi rok na stopniu Wojewódzkiej. Opieka Rządu, a życzenia i potrzeby okolicznego Obywatelstwa, są rękojmią bytu, obecnego stopnia, dalszego rozwinięcia i wzrostu tego naukowego Instytutu. Już teraz młodzież znajdzie w Szkole Seyneńskiej ułatwione śródki usposobienia się do Uniwersytetu, a tym samym do publicznej słu-

żby kraiovéy. Rosnąca liczba Uczniów iest dowodem i opieki Rządu i za-
uśania Obywateli. Szkoła Seyneńska obeymuie w tym roku 300. Uczniów,
póki zaś była Wydziałową liczba Uczniów wynosiła tylko półowę dzisieyszey.

Tu miejsce wspomnieć o przeszkodach tamuiących Uczniom naszym po-
stęp żądany. Z tych przeszkód pierwszą iest: późne zapisywanie się Uczniów.
Powołany do stérü Rektor dzisieysz, gdy przybył do Seyn w dniu 9. Pa-
ździernika, zastał dopiero mnieyszą półowę obecnéy liczby Uczniów, tak,
że ieszcze w Listopadzie był przymuszony niezamykać księgi zapisów. Po-
wodowany przeto troskliwością o dobro młodziéży, uprasza teraz rodziców
i opiekunów, aby na przyszłość takowéy zwłoki i opóźnienia chcieli się
ustrzedz, a razem nie narażali na zawód siebie i młodziéży. Wyrażnym
przepisem Wysokiéy Kommissyi Rządowéy Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego iest naznaczony dzień 15. Września za koniec wakacyy,
a w tym samym czasie rodzice i opiekunowie ze swoimi dziećmi zgłaszać
się powinni do zapisu, składając naprzód opłatę lub Urzędowe świadectwo
ubóstwa. Te zapisy ciągnąć się mają tylko kilka dni, aby po skończonych
nauki po klassach w zwykłym porządku i bez przerwy z iednakową dla
wszystkich korzyścią były wykładane. Oprócz tego zechcą rodzice i mło-
dzież zwrócić uwagę na rozporządzenie Wysokiéy Kommissyi Rządowéy
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6. Grudnia r. z. Nr.
12915. przez które poleca Rektorowi Szkoły Woiewódzkiéy Seyneńskiéy,
„aby po ukończonych kilkudniowych zapisach księga kwitaryuszowa do
Kommissyi Woiewódzkiéy była odesłana, po odesłaniu zaś téy księgi wpis
ma bydź zamknięty, i późniéy tylko za pozwoleniem Kommissyi Rządowéy
i upoważnieniem Kassy do przyięcia opłaty, Uczeń może bydź zapisany.“
Stósowanie się rodziców lub opiekunów do tego przepisu, sprawi: że mło-
dzież zaraz od pierwszych lat swego naukowego zawodu zamiłuje porządek
i regularność, odbywać będzie wszystko w swoim czasie, żadnéy czynności
od godziny do godziny nieodkładając, i w końcu uzna, że porządek iest ie-
dną z zasad pomyślności osobistego bytu.

Równie

Równie na porządku opieramy świetnieyszą przyszłość Szkoły Seyneń-
skiéy, i dla tego dopraszamy się Obywatelstwa, aby w tym względzie wspie-
rać nasze usiłowania i poświęcenie się dobru młodziéży zechciało.

Drugą przeszkodą, a to fizyczną, tamuiącą wzrost Szkoły Seyneńskiéy,
iest niedogodność i szczupłość lokalu. Ta niedogodność przy liczbie Uczniów
roku upływaiącego iuż się uczuć dała; lecz uprzątnienie téy trudności nale-
ży do Rządu, a o pieczołowitości Rządu, z tego co dla Szkoły Seyneńskiéy
czyni, wątpić nie można.

Pod względem zasobów naukowych, iakiemi są *Biblioteka i Muzeum*,
doznała iuż Szkoła Seyneńska szczególnéy względności Rządu. Wchodząc
w słusność żądań Professorów, którzy przeięci ważnością obowiązków swo-
ich, mimo nayszczérzszey chęci wykładania z dokładnością Uczniom swoich
przedmiotów, wielkiéy doznawali trudności dla braku dzieł lub narzędzi
fizycznych, Wysoka Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświece-
nia Publicznego przeznaczyła w tym roku znaczny fundusz na zakupienie
dzieł dla biblioteki, a których część iest iuż sprowadzona, i aparatów dla
muzeum Szkoły naszéy. Tu wypada zwrócić uwagę Obywatelstwa na tę
okoliczność, że mimo naylepszych chęci nie może Rząd od razu opatrzyć
Szkołę Seyneńską w dostateczne zbiory naukowe, dla tego, że fundusz na ich
pomnożenie pochodzi iedynie z opłaty Uczniów, a ta ani iest znaczna, ani
od wszystkich wnoszona. Niemożnażby zatém odwołać się w tym razie do
wspaniałości Obywatelstwa, i do gorliwości rodziców, i prosić ich, aby ofia-
rami swemi, czy to w książkach, czy w narzędziach fizycznych, czy w ia-
kichkolwiek bądź na cel naukowy przeznaczonych zasiłkach, zechcieli wspie-
rać Szkołę Seyneńską? Wszakże iest to ieden ze sposobów podnoszenia za-
kładów naukowych, publicznemu dobru poświęconych. Jeżeli więc i Szko-
le Seyneńskiéy kto z Obywateli przeznaczy iaką ofiarę, ta z wdzięcznością
przez Rektora Szkoły przyięta, i do wiedzy Rządu i publiczności podana
będzie.

Co do obecnego stanu *Biblioteki*. Z dawniejszych popisowych programatów dowiedziała się Publiczność, iak szczupłą była Biblioteka Seyneńska w pierwszym swoim zarodzie, i iak wielkiego wymagała wsparcia, aby potrzebom Szkoły Woiewódzkiey mogła odpowiedzieć. Opiekuńczy Rząd przychylając się do przełożeń Zgromadzenia Nauczycielskiego, przeznaczył w tym roku Złt. 1876. na zakupienie książek. Z tego więc funduszu będzie opatrzona Biblioteka Szkolna w dzieła do literatury starożytnéy, do nauki języków żyjących, i umiejętności potrzebne. Na początku roku 1826. składała się biblioteka nasza z 520. dzieł, a 1085 woluminów, w końcu zaś tegoż roku, już to z kupna, już z ofiar Wysokiey Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Rektora Chrzanowskiego, wzrosła do 590. dzieł, a 1229. woluminów. W roku bieżącym 1827. część już wprowadzonych i przez Rząd zatwierdzonych dzieł wynosi 36. a 87. woluminów; a tak z końcem miesiąca Maia r. b. mamy razem 626. dzieł, a 1316. woluminów. Zbývá nam jeszcze na atlasach i kartach geograficznych, tudzież na wzorach rysunkowych.

Co do *Muzeum*. To w tym roku nie powiększyło się; musieli więc Nauczyciele walczyć z trudnościami, chcąc ustném tłómaczeniem nauk przyrodzonych zastąpić brak machyn, aparatów i narzędzi. Wchodząc w tę niedogodność Wysoka Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a chcąc przyść w pomoc i pracy nauczających, i poymowaniu nauczanych, przeznaczyła Reskryptem z d. 27. Marca r. b. summę 2299. Złt. na zakupienie aparatów fizycznych i narzędzi matematycznych.

Zbiór minerałów iest nader ograniczony, i składa się tylko z kraiowych kruszców. Téy potrzeby Szkoły nie można było zaspokoić w tym roku, bo cały dochód z opłaty Uczniów za rok bieżący Szkólny został już na inne potrzeby wyczerpany.

W Szkole

W Szkole Seyneńskiej w roku 18²⁶ stosownie do planu na Szkoły Woiewódzkie przepisanego, nauczali:

1. *X. Kolumban Zagier*, Rektor, w klasie IV. języka Łacińskiego, wykładając wyimki z autorów na tę klasę przepisanych, i rozwijając pravidła wyższej składni, nietylko za pomocą grammatyki, lecz i przez ćwiczenia do wypracowania zadawane, i opowiadanie w języku Łacińskim treści i objaśnień wyjątków tłómaczonych.
2. *X. Maciś Hellmann*, Prefekt, przez dwie godziny we wszystkich klasach nauki religii, a przez iedną nauki moralnéy.
3. *Jan Jasński*, Professor, języka Łacińskiego w klasie II. godzin 6., języka Francuzkiego w klasie IV. godzin 3., historii Polskiey w klasie V. i VI. po godzinie 1., geometryi w klasie IV. i V. po 2. godziny, i arytmetyki w klasie VI. godzin 2.
4. *Stanisław Dogiel*, Zastępca Professora, w klasie I. arytmetyki godzin 4., w klasie II. fizyki godzinę 1., geometryi godzin 2., historii naturalnéy godzin 2., fizyki w klasie III. godzin 2., geometryi godzin 2., historii naturalnéy w klasie IV. godzinę 1., w klasie V. godzinę 1., geografii astronomicznój w klasie VI. godzin 2.
5. *Józef Skólimowski*, Zastępca Professora, uczył arytmetyki w klasie II. i III. po 2. godziny, arytmetyki i algebry w klasie IV. po 1. godzinie, algebry w klasie V. i VI. po 2. godziny, języka Polskiego w klasie V. i VI. po 3. godziny.
6. *Bonawentura Bekanowski*, Zastępca Professora, języka Polskiego w klasie II. godzin 6., w klasie IV. godzin 3., języka Greckiego w klasie

- IV. godzin 3., w klasie VI. godzin 3., języka Łacińskiego w klasie VI. godzin 4.
7. *Józef Adamski*, Nauczyciel, kaligrafii w klasie II. godzin 3., języka Greckiego w klasie V. godzin 3., języka Łacińskiego w klasie V. godzin 7., w klasie VI. godzin 4.
 8. *Maciej Dąbrowski*, Zastępca Nauczyciela, języka Łacińskiego w klasie I. godzin 6., historii naturalnej godzin 3., historii naturalnej w klasie III. godzinę 1., historii Polskiej w klasie IV. godzinę 1., fizyki godzin 2., mechaniki w klasie V. godzin 2., fizyki w klasie VI. godzin 2.
 9. *Michał Nendziński*, Zastępca Nauczyciela, historii powszechnej w klasie I. godzin 2., w klasie II. godzin 2., historii Polskiej w klasie I. godzinę 1., języka Polskiego w klasie III. godzin 4., języka Łacińskiego godzin 5., języka francuzkiego godzin 3.
 10. *Wojciech Rybiński*, Zastępca Nauczyciela, kaligrafii w klasie I. II. i III. po 2. godziny, w klasach IV. V. i VI. po 1. godzinie; historii Polskiej w klasie III. godzinę 1., historii powszechnej w klasach III. IV. i V. po 2. godziny, historii Rossyjskiej w klasie VI. godzinę 1.
 11. *Xawery Weyland*, Zastępca Nauczyciela, rysunków w klasach II. i III. po 2. godziny, języka niemieckiego w klasie IV. godzin 3., w klasach V. i VI. po 2. godziny, a francuzkiego po 3. godziny.
 12. *Franciszek Gottowt*, Kollaborator, języka Polskiego w klasie I. godzin 6., kaligrafii godzin 4., rysunków godzin 2., języka Niemieckiego w klasie III. godzin 3.
-

Za Szkó-

Za Szkołą, pod kierunkiem Rektora, Uczniom klas niższych przewodniczyli dozorem i powtarzaniem nauk Szkólnych Repetиторowie, czyli Dyrektorowie z klas wyższych wybrani, a ci byli:

Z klasy VI.

Ginett Michał, Hollak Andrzej, Hellmann Michał, Kratz Franciszek, Lubowski Felix, Muczyński Franciszek, Ostrowski Jan, Skibicki Xawery, Rybiński Adam.

Z klasy V.

Balsewicz Wawrzyniec, Borecki Napoleon, Buczeniewski Floryan, Dahlen Stanisław, Habermann Tadeusz, Iwaszkiewicz Jerzy, Kaisiewicz Hieronim, Krahelski Napoleon, Lesiewicz Jerzy, Linkowski Antoni, Niedźwiecki Leonard, Niwiński Ignacy, Pawłowski Napoleon, Skólimowski Wiktor, Skowroński Augustyn, Skowroński Xawery, Stoneyko Józef, Zakalewicz Franciszek.

Z klasy IV.

Bukaty Adam, Czarnecki Wincenty, Kuderkiewicz Mateusz, Tomaszewski Ignacy.

PRZEPISY

PRZEPISY

WYJĘTE Z WEWNĘTRZNEGO URZĄDZENIA SZKOŁ WOJEWODZKICH, TYCZĄCE SIĘ ZA- PISU, DOZORU I MUNDURU UCZNIOW.

I. W oddawaniu do Szkoły Uczniów zachować należy następujące przepisy:

1. Przybywający do klasy I. Szkoły Wojewódzkiej, powinien umieć dostatecznie czytać, pisać za dyktującym, i cztery działania arytmetyczne, inaczej uczeń przyjęty uczęszczałby bez korzyści.
2. Przynieść ma do złożenia w aktach metrykę urodzenia, świadectwo odbytych ospy, i złożyć przy zapisie opłatę szkolną, lub potrzebne do uwolnienia od niej świadectwo ubóstwa.
3. Uczeń każdy powinien mieć domowy dozór, to jest: Dyrektora, albo godnego zaufania gospodarza. Domowe dozory ręczyć mają za postępowanie po za Szkołą Ucznia, a chronić będą młodych od zgorszenia i wykroczeń. Ktoby z rodziców wynalazł synom nieznaomych Zwierzchności gospodarzy, za bezpieczeństwo domu, gdzie umieszcza dzieci, sam ręczyć będzie.

4. Oddanych do Szkoły Uczniów domowymi interessami odrywać nie można, a żaden bez wyraźnej woli rodziców uwolnienia szukać nie powinien.
5. Uczniowie zaraz po wakacyach, do dnia 15. Września trwających, przybywać i zapisywać się mają. Zapisy zaczynają się dnia 16. Września i w dni kilka zamknięte będą. Spóźniający się sami sobie winę przypiszą, że nie będą przyjętymi, tylko za wyraźnym pozwoleniem Wysokiej Kommissyi Rządowej.

Ferye na święta Bożego narodzenia zaczynają w wigilią wigilii tychże świąt, i kończą się z dniem Nowego roku. Czas wolny na święta Wielkanocne zaczyna się od wielkiego Czwartku, i trwa do Czwartku po świątach; reszta tygodnia do zapisów służy. Późno przybywający uważani będą za opuszczających Szkołę.

We wszelkie inne święta, w ciągu roku przypadające, Uczniom rozieżdżać się nie wolno; niesłuchający zaś tego zakazu uważani będą za opuszczających Szkołę, a przeto przyymowani nie będą.

II. Aby Uczniowie lat nauki nie trawili próżno, opiekunowie młodzieży starać się będą:

1. Przeglądać w każdym półroczu wypisy z księgi cenzury uczniów, i wskazane tam uchybienia wcześniej prostować.
2. Zechcą także często w ciągu roku, zwłaszcza gdy Uczniowie przybywają na ferye, przypominać tymże, aby wszelkiey dokładali pilności do uzyskania w końcu roku szkolnego promocyi do klasy wyższej, gdyż examina po wakacyach służą tylko Uczniom pierwszy raz do Szkoły przybywającym; Uczniowie zaś przez cały rok uczęszczający do klasy, mają dosyć czasu do usposobienia się na rok przyszły do klasy wyższej.

III. Z woli Naywyższej Magistratury Edukacyynéy, wszyscy Uczniowie powinni chodzić w mundurze. Każdy przeto chcący bydź zapisanym w poczet Uczniów Szkoły, stawić się powinien w mundurze dla Uczniów przepisany.

A-17